

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statkraft Development AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

200103742 - 82
KTE / TME
18.03.2005
912-513-4
Statkraft

Deres ref

Vår ref
02/02188-10

Dato
17 MAR 2005

Statkraft Development AS - Kjøllefjord vindpark i Lebesby kommune – klagesak

I

Statkraft SF (Statkraft) søkte 04.04.2003 om anleggskonsesjon etter energiloven for bygging og drift av et vindkraftverk på Gartefjellet i Lebesby kommune i Finnmark.

Det omsøkte vindkraftverket vil ha en samlet installert effekt på 40 MW. Det er søkt om en fleksibel utbyggingsløsning avhengig av hvilke vindturbiner som vil være tilgjengelige på markedet ved utbyggingstidspunktet. Nominell effekt for hver vindturbin vil være mellom 2 og 5 MW, slik at vindparken ved valg av turbiner med nominell ytelse på 2 MW vil bestå av 20 turbiner, mens det ved valg av 5 MW vil bli etablert 8 turbiner. I søknaden ble det også presisert at mellomløsninger kan være aktuelle.

Det ble også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse for det tilfelle at minnelig avståelse av rettigheter til grunn ikke kunne oppnås.

Det er planlagt en ca. 3,5 km lang atkomstvei inn til vindparkområdet fra RV 984 vest for Jernsteinvatnet og mellom 3 – 6 km med interne veier i vindparken avhengig av hvilken vindturbinstørrelse som blir etablert. Jordkabel fra hver av vindmøllene er planlagt lagt i grøft hovedsakelig i eller langs de interne veiene i vindparken frem til nye Gartefjellet transformatorstasjon som planlegges plassert sentralt i vindparken. Det vil

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Kontoradresse
Einar Gerhardsens plass 1

Telefon
22 24 90 90
Org no.

Energi- og
vassdragsavdelingen
Telefaks

Saksbehandler
Trond Ulven
Ingvaldsen
22 24 63 71

<http://www.oed.dep.no/>

977 161 630

22 24 95 68

her bli installert en transformator med kapasitet på 48 MVA sammen med servicebygg. Fra Gartefjellet transformatorstasjon planlegges en ca. 5,7 km lang 66 kV luftledning ned til eksisterende Kjøllefjord transformatorstasjon. Innføringen til Kjøllefjord transformatorstasjon planlegges utført som jordkabel over en strekning på ca. 200 meter.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) meddelte i vedtak av 28.08.2003 Statkraft konsesjon for bygging og drift av vindparken som omsøkt på nærmere angitte vilkår. I tillegg til den omsøkte jordkabelen for innføring til Kjøllefjord transformatorstasjon ble det stilt vilkår om jordkabel under flyplassen. NVE ga i eget brev av samme dato Statkraft ekspropriasjonstillatelse i forbindelse med bygging og drift av den omsøkte vindparken.

NVEs vedtak ble påklaget av Reinbeitedistrikt 9 v/advokat Thomas Hjermann ved brev av 25.09.2003, Norges Naturvernforbund ved brev av 20.09.2003 og Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark ved brev av 17.10.2003. Videre har advokat Hjermann ved brev av 07.10.2003, 27.10.2003 og 30.12.2003 gitt utfyllende kommentarer til klagen. Statkraft har i brev av 09.01.2004 kommentert klagen.

NVE fant ikke grunnlag for å endre eller oppheve sine vedtak om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse, og saken ble derfor oversendt departementet for sluttbehandling ved brev av 30.03.2004.

Olje- og energidepartementet foretok befarings på Gartefjellet og holdt møte i rådhuset i Kjøllefjord den 25.08.2004. På møtet deltok representanter fra Kommunal- og regionaldepartementet, Landbruksdepartementet, Reinbeitedistrikt 9 sammen med advokat Thomas Hjermann, Områdestyret for reindrift i Øst-Finnmark, Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark, Lebesby kommune og Statkraft. Norges Naturvernforbund, fylkesmannen i Finnmark og Finnmark fylkeskommune var innkalt til møtet og befaringsen, men møtte ikke.

Reinbeitedistrikt 9 v/advokat Hjermann har ved brev av 07.10.2004 utdypet klagen ytterligere.

II

Klagerne har i det vesentligste anført følgende:

Reinbeitedistrikt 9 v/advokat Hjermann klager på NVEs vedtak om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse. Han uttaler at ingen kjenner omfanget av skadevirkningene for reindriften ved bygging og drift av store vindmølleparker, men at det er grunn til å tro at vindparken vil medføre varige store ulemper for reindriften. Advokat Hjermann hevder at inngrepets betydning for reindriften er vesentlig

undervurdert i konsekvensutredningen, og at det ikke er lagt tilstrekkelig vekt på motargumentene fra reindriftsnæringen.

Reinbeitedistriktets representanter fastholder at de ikke i tilstrekkelig grad har fått lagt fram sine synspunkter i forbindelse med fagutredningen, at det har vært korte frister for å gi uttalelse og at deres synspunkt om faktiske forhold er misforstått eller gjengitt ukorrekt i fagutredningen. Det vises i den sammenheng til blant annet til at fagutredningene har misforstått områdets betydning som kalvingsplass.

Advokat Hjermann viser til at det planlegges en rekke inngrep i distriktets beiteareal, og at tålegrensen for lengst er overskredet. Det er ikke mulig å tilpasse seg ved å flytte virksomheten til andre arealer eller å gjennomføre omlegging på samme areal med opprettholdelse av samme driftsmønster.

Han viser til at reindriften er blant de største arbeidsgivere i privat sektor, og at det ikke legges tilstrekkelig vekt på å sikre næringsgrunnlaget for virksomheten. Advokaten viser til at utrederne foretok feltbefaring om sommeren, og at det gjøres et poeng av at det ble observert få dyr. Han viser til at befaringen burde vært lagt til våren og høsten da bruken av området er størst.

Stadige inngrep medfører mindre areal, og at nødvendig fleksibilitet i driftsopplegget blir redusert. Ved redusert fleksibilitet kan skadene bli svært omfattende om noen år, noe som ikke er vektlagt i saken. Han påpeker at unnvikelsesatferd i forhold til inngrep tidligere har vært undervurdert, og at man har svært liten kunnskap om reinens atferd i et område med store vindmøller.

Han viser til at Reindriftsforvaltningen har gått imot utbyggingen på Gartefjellet, og at forvaltningens sakkyndighet har fått tilslutning i områdestyret. Advokat Hjermann uttaler at reindriftsmyndighetenes standpunkt ikke er blitt lagt tilstrekkelig vekt på i NVEs vedtak.

Advokat Hjermann viser til Lebesby kommunes positive holdning til vindparken, og at kommunen er positiv til ytterligere utbygging i området for å utnytte nedlagt infrastruktur optimalt. Lebesby kommune har fattet vedtak om dispensasjon etter pbl § 7, der det settes vilkår om bruk av atkomstvegen. Advokaten oppfatter vilkåret slik at atkomstveien skal være åpen for allmenn bruk. Han uttaler videre at konsekvensutredningen og konsesjonsmyndighetenes vedtak om begrensninger for å ta hensyn til reindriften oppfattes som en provokasjon fra reinbeitedistriktets side. All erfaring fra reindriften tilsier at atkomstveier brukes hensynsløst når kommunene får bestemme, og at stadig flere inngrep lokaliseres lenger inn i viktige beiteområder.

Det finnes svært lite kunnskap om virkningene av en vindpark for reindriftsnæringen. Det vises også til at det må legges vekt på de stadige tap av areal til andre formål.

Advokat Hjermand krever at klagen gis oppsettende virkning. Det er ikke krevd skjønn, og advokaten viser til at det da kun unntaksvis kan gis forhåndstiltredelse.

Advokat Hjermand viser til at det har vært et høyt tempo på utarbeidelse av fagrapporten, og det kan synes som om fagutredene har lagt til grunn at når de ikke mottar klare protester fra distriktets representanter på fremstillinger, så betyr dette akseptering av de framstillinger og vurderinger fagutredene har gjort. Meldinger er sendt til Nils Arvid Guttorms adresse i Tana, men det er dermed ikke klart at han er tilstede og mottar post til enhver tid. Dette er en ordinær situasjon for reindriftssamene, og noe en må regne med i saksbehandlingen.

Advokat Hjermand viser videre til at Statkraft og konsesjonsmyndighetene har en forpliktelse til å sørge for at reindriftens synspunkter blir avklart og lagt vekt på i forbindelse med slike omfattende inngrep. Det vises her til ILO-konvensjonens del II om landretter, særlig artikkel 14 og 15.

Advokaten påpeker at notatet fra Universitetet i Oslo av 20.08.03 nedvurderer reindriftens synspunkter. Utrederne tar for eksempel helt feil om hvor mye området brukes, og hvilket reintall som vektlegges i utredningen. Vedrørende vindparkens virkning på reindriften, fastholder reinbeitedistriktet at deres inngående kjennskap til reindrift gjennom tidene er en betydelig kompetanse som må vektlegges i større grad enn hva som er tilfellet i fagutredernes rapport. Ved å tilbakevise reindriftsutøvernes meninger, mener advokat Hjermand at reindriftsutøvernes kompetanse overkjøres og nedvurderes.

Advokat Hjermand viser til at bruken av det aktuelle området varierer fra år til år, og at det året fagutredene gjennomførte sin befarings trolig var et år med få dyr i området. Hjermand sier at fagutredene tar feil når de sier at dyrene først og fremst er i området om høsten, og peker på at området er viktig luftingsområde og en viktig del av høysommerbeite. Når det gjelder reintallet i området peker han på at et redusert reintall på 2800 dyr er lagt til grunn i fagutredningen, og ikke høyeste lovlig reintall på 5000 eller tallet fra 1998 på 7-9000 dyr. Advokaten viser videre til at det i tillegg til vindmølleparken skal bygges veg, kraftledning og driftssentral i området, og at kommunen har stilt vilkår om at vegen skal være åpen for allmenn ferdsel. Dette vil i følge advokat Hjermand ha en kumulativ effekt og kommer i tillegg til en rekke etablerte og planlagte anlegg.

Norges Naturvernforbund viser til at fastsatt KU-program kun omfatter det aktuelle tiltaket med tilhørende område. De hevder dette ikke er tilstrekkelig og at tiltaket må ses i sammenheng med de andre vindkraftplanene i Finnmark. Naturvernforbundet savner en utredning av behovet for den nye kraftproduksjonen, og mener det ikke er tilstrekkelig at en utbygger finner det økonomisk lønnsomt å bygge ut et prosjekt. Naturvernforbundet mener videre at vindkraft må bygges ut nærmest mulig der den skal brukes. Videre bør behovet for nye nettførsterkninger i følge Naturvernforbundet

også tas med i vurderingen. Naturvernforbundet ber om at anlegget ikke godkjennes før alle anleggene i Finnmark er sett i sammenheng.

Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark har påklaget vedtaket under henvisning til at Reindriftsagronomen mener det ikke burde vært gitt konsesjon til Kjøllefjord vindpark, subsidiært at det burde vært stilt strengere vilkår. Det direkte tapet ved utbyggingen er ikke stort, men det indirekte tapet kan være omfattende. Områdene på Nordkynhalvøya er sommerbeite og rundt vindparken er det vårbeite med kalving. Det pekes på at det er usikkert om drektige simler vil unngå utbyggingsområdene, og at et føre-var prinsipp burde vært vektlagt. Selve Gartefjellet brukes som luftingsområde på sommerstid og som drivingslei.

Det vises i konsekvensutredningen til at en vindpark også kan gi en positiv effekt ved at man revegeterer oppstillingsplasser og langs vegen. Dette forutsetter ifølge Reindriftsforvaltningen at menneskelig ferdsel holdes på et minimumsnivå. En eventuell reduksjon av antall rein og driftsenheter i Reinbeitedistrikt 9 vil i følge Reindriftsagronomen kunne gi negative konsekvenser for reindriftsnæringen som en bærekraftig næring og bærer av samisk kultur.

I forbindelse med konsesjonsvilkår nr 3 mener Reindriftsagronomen at næringen bør komme inn som samarbeidspart i detaljutforming av atkomstveg for å unngå at reinens flytte- og trekkleier stenges eller vanskeliggjøres. I forbindelse med NVEs vilkår nr 5 bør det settes strengere krav til konsesjonæren overfor reindriftsnæringen, spesielt under kalving og flytting til og fra området. I forbindelse med vilkår nr 6 krever Reindriftsagronomen at anleggsveien skal holdes stengt med bom, og at veien bare kan brukes til anlegg og drift av vindmølleparken og reindriftsutøverne. Reindriftsagronomen viser til at vedtak er fattet i medhold av fullmakt gitt av Områdestyret for reindrift i Øst-Finnmark.

III

Olje- og energidepartementet vil på bakgrunn av sakens dokumenter og det som fremkom på befaringen 25.08.2004 bemerke følgende:

Innledningsvis vil departementet påpeke at et forvaltningsorgan ikke har noen plikt etter forvaltningsloven § 25 til å imøtegå alt det en part har anført. Departementet vil ta for seg klagerens anførsler ut fra sakens viktighet og det som ellers er nødvendig for å begrunne avgjørelsen i saken.

Når det gjelder klagen fra Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark, vil departementet bemerke at offentlige organer bare har klagerett når de har samme interesse i saken som private parter har. Det er ikke klageadgang etter forvaltningsloven for et offentlig

organ bare fordi et vedtak berører organets saksområde, jfr. blant annet Ot.prp. nr. 3 (1976-77) side 57-58. De samfunnsmessige interesser som ivaretas av forvaltningsorganer – herunder Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark – må derfor fremmes gjennom medvirkning i saksforberedelsen i de enkelte saker.

Derimot har distriktsstyrene, som representerer reindriftsutøverne, samt det enkelte reinbeitedistrikt klageadgang fordi disse ivaretar utøvernes rettigheter. Departementet har imidlertid valgt å ta for seg Reindriftsforvaltningens innsigelser ved gjennomgangen av anførselene fra partene med rettslig klageinteresse i denne saken.

Når det gjelder krav om å se foreliggende planer for utbygging av vindkraft i Finnmark i sammenheng, viser departementet til at natur- og miljøspørsmål er del av planleggingen av arealkrevende virksomhet slik som vindkraftparken i Kjøllefjord. Konsekvensutredningsprosessen og konsesjonsbehandlingen etter dagens regler gir den nødvendige helhet og oversikt når det nå skal tas endelig standpunkt til denne vindparken. Denne grundige behandlingsformen er med på å sikre at vindkraftutbyggingene skjer innenfor miljømessig akseptable rammer. Departementet viser i denne sammenheng til behandlingen av Dokument nr. 8: 70 (2003-2004) Forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om å lage samlet plan for eventuell bygging av vindkraftanlegg i Norge, jf. Innst. S. nr. 257 (2003-2004). Stortinget avviste forslaget med den begrunnelse at en samlet plan for vindkraft ikke vil være hensiktsmessig.

Olje- og energidepartementet gjør oppmerksom på at det nå blir igangsatt et arbeid for å fremskaffe tematiske, sektorvise konfliktvurderinger av meldte lokaliteter for vindkraftutbygging. Slike vurderinger vil være nyttige som innspill til plan- og konsesjonsbehandlingen, og også styrke muligheten for en samlet og helhetlig vurdering når det skal tas stilling til enkeltprosjekter.

I vurderingen av om konsesjon skal gis etter energiloven må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltak veies opp mot hverandre.

Når det gjelder anførselene knyttet til mangler ved konsekvensutredningen og fagrapporten knyttet til reindrift, vil departementet vise til at NVE som ansvarlig myndighet for konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven Kap VII-a i brev av 27.08.2003 godkjente den under henvisning til at NVE mener at konsekvensutredningen, mottatte merknader og befaringer gir et tilfredsstillende grunnlag for å vurdere konsekvensene av tiltaket. NVE fant ikke at det gjennom høringen var avdekket problemstillinger som skulle tilsi utredning av flere alternativer eller andre temaer enn de som er utredet. NVEs vedtak om å godkjenne konsekvensutredningen, herunder fagrapporten, kan ikke påklages, jf. forskrift 21. mai 1999 nr. 502 § 1 tredje ledd.

Olje- og energidepartementet som klageorgan har likevel et selvstendig ansvar for sakens opplysning, jf. forvaltningsloven § 33 første og femte ledd, jf. § 17 første ledd.

Når det gjelder spørsmålet om vindkraftverkets konsekvenser for rein og reindrif, vil departementet vise til at det knytter seg usikkerhet til vindmøllers påvirkning på reinens atferd. I REIN-prosjektet er det blant annet gjennomført studier av rein og effekten av vindturbiner. Som det også fremgår av fagutredningen har det vært gjort atferdsstudier på rein i innhegning ved vindturbinene på Vikna og disse studiene viser at lyd og bevegelse fra vindturbiner ikke har noen effekt på atferden og ingen entydig effekt på arealbruken. Departementet vil imidlertid vise til at disse resultatene ikke uten videre kan overføres til frittbeitende rein.

Departementet viser til at den reindriftsfaglige utredningen vedlagt konsesjonssøknaden konkluderer med at planområdet på Dyfjordhalvøya er ca. 12 km² og at området er brukt som oppsamlingsplass før flytting til vinterbeite. Det foregår noe kalving der, men området brukes i relativt liten grad på våren og sommeren. Fagutredningen viser til at selve vindparken skal plasseres rundt Gartefjell med et areal på 2 km² utenfor de gode beiteområdene og fører til relativt kort atkomstvei. Planområdet er sterkt dominert av steinur over 200 moh. De direkte beitetapene vil derfor bli utbetydelige. Totalt sett har halvøya i følge utredningen relativt godt sommerbeite og mange luftingsplasser mot insektsplage. I utredningen antas det at størsteparten av Dyfjordhalvøya fortsatt vil være tilgjengelig for reindriften etter at vindparken er kommet i vanlig drift hvis den menneskelige aktivitet holdes på et minimum.

Statkraft har forelagt reinbeitedistriktets innvendinger mot utredningen for fagutredning, jf. fagutreders brev av 20.08.2003 til Statkraft. Her uttales:

"Reinbeitedistriktet kritiserer bl.a. konsekvensutredningen for feil og mangler. I denne sammenheng mener Universitetet i Oslo (UiO), som hadde ansvaret for den delen av konsekvensutredningen som omhandlet reindriftsnæringen, at det er riktig å kommentere påstandene (Vedlegg 1).

Hovedkonklusjonen er følgende: UiO tilbakeviser Reinbeitedistrikt 9 sine påstander om mangelfull kontakt mellom fagutredning og Reinbeitedistrikt 9. Videre tilbakeviser UiO påstandene om at fagutredningen bygger på feil eller mangelfulle faktiske forhold. Fagutredning har vært klar over Reinbeitedistrikt 9 sine meninger (unntaket er muligens Reinbeitedistrikt 9 sin nye påstand om antall simler med kalver i området) og at de hele tiden har vært 100% imot en utbygging."

En nærmere redegjørelse for fagutredningens grunnlag for å tilbakevise anførselene følger av Vedlegg 1. Departementet har merket seg disse vurderingene og fagutredningens konklusjoner.

Departementet vurderer på bakgrunn av sakens dokumenter og avholdt møte og befarer den foreliggende sak som tilstrekkelig opplyst, herunder med hensyn til virkninger for rein og reindrift. Departementet kan ikke se at det er grunnlag for å kreve ytterligere utredninger for å kunne ta stilling til tiltaket.

Departementet legger etter dette til grunn at det planlagte vindkraftverkets negative effekt på reindriften er usikker. Departementet har ved behandlingen av klagesaken vurdert dette opp mot de fordeler som vindkraftverket vil gi.

Departementet viser til at spørsmålet om behovet for mer kunnskap og undersøkelser har vært et tema i arbeidet med rapport nr. 10/2004 "Vindkraft og reindrift" som er utarbeidet av NVE og Reindriftsforvaltningen i fellesskap. Departementet vil vise til rapporten punkt 10 hvor det uttales:

"NVE og Reindriftsforvaltningen mener at det er naturlig at det gjennomføres avbøtende tiltak og at man evaluerer virkningen av disse. NVE og Reindriftsforvaltningen mener det også er viktig å sette i gang FoU-prosjekter som kan gi mer kunnskap om virkninger av vindkraft på reindrift. Det er imidlertid viktig at en slik type arbeid blir såpass omfattende at det kan gi sikre resultater. Det betyr at en må velge ut prosjekter der en forventer at etablering av en vindpark kan gi virkninger for reindriften og setter i gang studier som varer over flere år."

Departementet har videre merket seg at NVE og Reindriftsforvaltningen i rapporten på s. 40 fremhever at undersøkelser for å fastslå nyttevirkinger av avbøtende tiltak kan være fastsatt som egne konsesjonsvilkår.

Departementet er opptatt av at det i en fase hvor kunnskapene om slike virkninger er usikre, må iverksettes tiltak som kan bidra til et sikrere beslutningsgrunnlag.

For i størst mulig grad å kunne redusere usikkerheten av virkningene for reinen og for å få et sikrere beslutningsgrunnlag, vil det etter departementets syn ut fra forholdsmessighetsbetraktninger kunne stilles vilkår om å få vurdert reinens bruk av området før etablering. Denne vurderingen kan skje på bakgrunn av eksisterende kunnskap ved at det ses hen til konsekvensutredningen, distriktets driftsplaner og reindriftsutøvernes kunnskaper. Når det gjelder undersøkelser under utbyggingen mener departementet det er grunnlag for å pålegge konsesjonæren å gjøre grundige undersøkelser og studier av virkningene i etableringsfasen, og at nærmere opplegg skal avklares av NVE i samråd med Reindriftsforvaltningen. Ved eventuell uenighet kan NVEs vedtak påklages til departementet.

Når det gjelder etterundersøkelser for å kartlegge virkninger av vindkraft på reinen mer generelt, antar departementet det vil være hensiktsmessig at slike undersøkelser omfatter flere prosjekter enn prosjektet på Gartefjellet. Departementet viser til tilrådingene i rapport 10/2004 "Vindkraft og reindrift". Departementet finner at det er

grunnlag for å pålegge konsesjonæren vilkår om å gjennomføre og finansiere slike bredere undersøkelser.

På grunn av usikkerheten knyttet til om Gartefjellet alene vil være et hensiktsmessig tiltak å studere, begrenses konsesjonærens ansvar i første omgang til å legge frem et forslag til videre undersøkelser knyttet til reinens adferd og arealbruk generelt. Det overlates til NVE i samråd med Reindrifftsforvaltningen å vurdere nærmere om det vil være hensiktsmessig med slike undersøkelser avgrenset til Gartefjellet, eller om undersøkelsene skal være av mer generell art og dessuten vurdere andre prosjekter eller områder med vindparker. NVE vil i samråd med Reindrifftsforvaltningen ta stilling til hvor og hvordan videre undersøkelser skal gjennomføres og finansieres. Det er uansett en forutsetning at Statkraft, og eventuelt andre konsesjonærer, bidrar til å finansiere videre undersøkelser. Ved eventuell uenighet kan NVEs vedtak påklages til departementet. Departementet viser for øvrig til de konkrete vilkårene nedenfor.

Departementet har merket seg at fylkesmannen i Finnmark i brev av 19.05.2003 uttaler at de miljømessige konsekvensene av Kjøllefjord vindpark er beskjedne og at de i hovedsak synes å være knyttet til visuell eksponering. Fylkesmannen anser prosjektet for å være tilstrekkelig utredet og har ingen innvendinger til at det gis konsesjon.

Sametinget v/Miljø- og kulturvernavdelingen og Finnmark fylkeskommune tar begge i brev av henholdsvis 6. og 26.06.2003 opp spørsmålet om undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9. Sametinget påpeker at denne må være oppfylt før konsesjon gis og tiltak iverksettes. Fylkeskommunen uttaler at det må foretas en undersøkelse i tråd med § 9 før endelig uttalelse i saken kan gis. Departementet kan ikke se at det er grunnlag for at konsesjonsspørsmålet etter energiloven skal avvende oppfyllelse av undersøkelsesplikten for kulturminner. Departementet forutsetter imidlertid at undersøkelsesplikten skal oppfylles og at endelig uttalelse må være gitt før tiltak iverksettes. Det forutsettes at Statkraft avklarer gjennomføringen av disse undersøkelsene med Sametinget og Finnmark fylkeskommune.

Miljøverndepartementet fattet 08.06.2004 vedtak i klagesak etter plan- og bygningsloven vedrørende Lebesby kommunes vedtak om dispensasjon fra kravet om reguleringsplan for vindparken på Gartefjellet. Miljøverndepartementet opprettholdt kommunens dispensasjonsvedtak. Det er ikke lenger et vilkår fra kommunen om at atkomstveien til vindparken skal være åpen for alminnelig ferdsel.

Olje- og energidepartementet har foretatt en nøye samlet vurdering av alle de anførte ulempene ved en utbygging av vindkraftverket på Gartefjellet. Ulempene er vurdert opp mot fordelene ved å få på plass et vindkraftverk med et tilskudd av ny fornybar energi med en samlet installert effekt på 40 MW. Utbyggingen vil bidra til å nå de målsetninger som er fastsatt gjennom behandlingen i Stortinget av St.meld. nr. 29 (1998-99) Om energipolitikken, jf. Innst. S. nr. 122 (1999-2000).

Departementet kan etter en helhetsvurdering ikke se at ulempene tilknyttet vindkraftverket er av en slik art at de på noen måte overstiger fordelene ved å få etablert det omsøkte vindkraftverket. Departementet har derfor kommet til at NVEs vedtak av 28.08.2003 om anleggskonsesjon skal stadfestes med de endringer av konsesjonsvilkårene som fremgår nedenfor.

Olje- og energidepartementet viser til Reindrifstagnomens merknad om at vilkårene for konsesjon burde vært strengere. Vilråene av betydning for reindriften er inntatt i postene 3, 5 og 6.

Til post 5 i konsesjonsvilkårene vil departementet presisere at anleggsarbeid i forbindelse med vindkraftverket i størst mulig grad legges til tidspunkter på året hvor de aktuelle områdene ikke benyttes av reindriften. I perioder hvor området brukes av reindriften skal konsesjonæren så langt praktisk mulig minimalisere aktiviteter reinbeitedistriktet mener er negative for reindriften, spesielt i kalvingstida og om høsten ved oppsamling før flytting til vinterbeite. Det samme gjelder aktivitet i tilknytning til vedlikehold og drift av vindparken. Departementet vil presisere at aktiviteten ikke skal begrenses i en slik grad at anleggsarbeidene må foregå over en ekstra sesong. En slik forlengelse vil reindriften heller ikke være tjent med. Departementet forutsetter at konsesjonæren og reindriften kan avtale gjensidige tilpasninger av aktivitetene dersom dette er til beste for reindrifstinteressene.

På bakgrunn av departementets vurderinger ovenfor knyttet til kunnskapsstatus om vindkraft og virkninger for reinen, fastsettes følgende vilkår som nytt annet, tredje og fjerde ledd i post 5 i vilkårene:

"Statkraft skal innen anleggsarbeidene begynner legge frem en oppdatert status vedrørende reinens adferd og arealbruk i området. Status skal baseres på gjennomført konsekvensutredning og driftsplan for reinbeitedistrikt 9.

Statkraft skal under bygging av anlegget sørge for at reinens adferd og arealbruk i området blir observert og vurdert. Nærmere opplegg for denne kartleggingen skal avklares av NVE i samråd med Reindrifstforvaltningen. Kartleggingen skal finansieres av Statkraft og legges frem for NVE når anlegget settes i drift.

Statkraft skal legge frem, og bidra til finansieringen av, et forslag til eventuelle videre undersøkelser knyttet til reinens adferd og arealbruk generelt og et forslag til eventuelle videre undersøkelser av slik art i området for vindparken på Gartefjellet. På bakgrunn av forslaget, vil NVE i samråd med Reindrifstforvaltningen ta stilling til hvor og hvordan videre undersøkelser skal gjennomføres og finansieres. Statkraft vil kunne pålegges å finansiere slike undersøkelser i driftsfasen."

Departementet har merket seg at Lebesby kommune har frafalt vilkåret i reguleringssaken om allmenn bruk av atkomstveien for å redusere de negative

virkningene for reindriften. Departementet ser det slik at begrensningene i bruken av veien må presiseres nærmere i post 6 i konsesjonsvilkårene etter energiloven ved at veien kan holdes avlåst med bom slik Reindriftsagronomen krever, og at eventuell bruk av veien til andre formål enn drift og vedlikehold av vindkraftparken eller utøvelse av reindrift forutsetter enighet mellom Lebesby kommune, konsesjonæren og reindriftnæringen. Post 6 i vilkårene skal lyde:

"Atkomstveien skal holdes stengt med bom og kan bare brukes til anlegg, drift og vedlikehold av vindparken og av reindriftnæringen. Eventuell bruk av anleggsveien til andre formål forutsetter enighet mellom Lebesby kommune, konsesjonæren og reindriftnæringen."

Konsesjonsvilkårenes post 3 første punktum forutsetter at detaljutforming av atkomstveien skal skje i samarbeid med Lebesby kommune.

I tråd med kravet fra Reindriftsagronomen har departementet kommet til at også reindriftnæringen skal trekkes inn som samarbeidspart i detaljutformingen av anleggsveien for å sikre at reinens flytte- og trekkleier ikke stenges eller unødige vanskeliggjøres. Post 3 første ledd første og annet punktum i konsesjonsvilkårene skal lyde:

"Detaljutforming av atkomstvei skal utføres i samarbeid med Lebesby kommune og reindriftnæringen. Det skal søkes å finne en trasé som i størst mulig grad tar hensyn til reinens flytte- og trekkleier, og som også ivaretar konsesjonærens behov for tilgang til vindparken."

Konsesjonsvilkårenes post 3 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

"I tilfelle uenighet om trasévalget for atkomstveien, treffes avgjørelse av Norges vassdrags- og energidirektorat."

NVEs vedtak av 28.08.2003 stadfestes med de endringer og tillegg til konsesjonsvilkårene som fremgår ovenfor, dog slik at konsesjonen nå skal meddeles Statkraft Development AS, som er det selskapet hvor Statkrafts vindkraftaktiviteter med virkning fra 01.01.2005 er samlet som følge av omorganiseringen av Statkraft.

Ut fra de foreliggende opplysninger har departementet etter en helhetsvurdering kommet til at ekspropriasjonsgrepet "tvillaust er til meir gagn enn skade", jf. ervervslova § 2 andre ledd. De samfunnsmessige fordeler som vinnes ved anlegget må utvilsomt antas å være overveieende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. Departementet har på denne bakgrunn kommet til at NVEs vedtak av 28.08.2003 om ekspropriasjonstillatelse skal stadfestes, dog slik at tillatelsen meddeles Statkraft Development AS (jf. ovenfor).

Departementet forutsetter at NVE utformer nytt konsesjonsdokument med nødvendige spesifikasjoner i tråd med departementets vedtak.

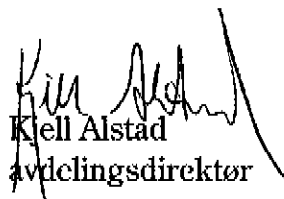
Det gjøres oppmerksom på at departementets avgjørelse er endelig og ikke gjenstand for klage, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Behandlingen av søknaden om forhåndstiltredelse stilles i bero inntil eventuelt skjønn er begjært, jf. oreigningsloven § 25 første ledd annet punktum.

Etter fullmakt

P. H. Høisveen
ekspedisjonssjef

Kjell Alstad
avdelingsdirektør

Kopi:

Advokatfirma Dalan DA
v/advokat Thomas Hjermann
Postboks 1214 Vika
0110 Oslo

Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark
Postboks 174
9735 Karasjok

Norges Naturvernforbund
Postboks 342 Sentrum
0101 Oslo

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Fylkesmannen i Finnmark
Statens hus
9815 Vadsø

Finnmark fylkeskommune
Fylkeskulturetaten
Henry Karlsens plass 1
9815 Vadsø

Sametinget
Miljø- og kulturavdelingen
9840 Varangerbotn

NVE m/retur av sakens dokumenter